

ПРИНЦИП ДИСПОЗИТИВНОСТІ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ

THE PRINCIPLE OF DISCRETION IN ENFORCEMENT PROCEEDINGS

Шиман Є.О., аспірант юридичного факультету

Вищий навчальний заклад «Національна академія управління»

Стаття присвячена особливостям принципу диспозитивності у виконавчому провадженні.

Визначено, що принцип диспозитивності виконавчого провадження знаходить свій прояв у низці положень законодавства про виконавче провадження. Він характеризує виникнення, розвиток та припинення виконавчого провадження.

У статті досліджено особливості виникнення виконавчого провадження, які залежать від волі стягувача. Такими особливостями визначено: ініціатива у відкритті виконавчого провадження належить стягувачу; стягувач вправі самостійно обирати орган державної виконавчої служби чи приватного виконавця, до якого пред'являти виконавчий документ; стягувач вправі самостійно обирати місце відкриття виконавчого провадження.

Досліджено також особливості розвитку виконавчого провадження, які залежать від волі стягувача, а саме диспозитивне право стягувача на визначення можливих заходів примусового виконання рішення. Сформульовано також випадки припинення виконавчого провадження, які залежать від волі стягувача та боржника як основних учасників виконавчого провадження. Такими випадками визначено: боржник впродовж усього часу примусового виконання рішення не позбавлений можливості виконати рішення добровільно частково або повністю; стягувач може припинити виконавче провадження шляхом подання заяви про повернення йому виконавчого документа або ж відмовитися від примусового виконання рішення; сторони виконавчого провадження вправі упродовж процесу примусового виконання рішення укласти мирову угоду.

Звернуто увагу на колізію, яка виникає у виконавчому провадженні між диспозитивністю та загальнообов'язковістю судового рішення як його принципами. Зроблено висновок про верховенство принципу диспозитивності у вирішенні цієї колізії.

За наслідками дослідження сформульовано поняття принципу диспозитивності у виконавчому провадженні.

Ключові слова: диспозитивність, принцип, виконавче провадження, стягувач, боржник, виконавець, мирова угода, відкриття виконавчого провадження, добровільне виконання, загальнообов'язковість судового рішення.

The article is devoted to the peculiarities of the principle of discretion in enforcement proceedings.

It is determined that the principle of discretion in enforcement proceedings is manifested in a number of provisions of the legislation on enforcement proceedings. It characterizes the emergence, development and termination of enforcement proceedings.

The article examines the peculiarities of the emergence of enforcement proceedings which depend on the will of the recoverer. These features are as follows: the initiative to initiate enforcement proceedings belongs to the creditor; the creditor has the right to choose the State Executive Service or a private enforcement officer to whom the enforcement document is to be submitted; the creditor has the right to choose the place of opening of enforcement proceedings.

The author also examines the peculiarities of the development of enforcement proceedings which depend on the will of the creditor, namely, the creditor's discretionary right to determine possible measures of enforcement of a judgment. The author also formulates the cases of termination of enforcement proceedings which depend on the will of the creditor and the debtor as the main participants to the enforcement proceedings. These cases are as follows: the debtor is not deprived of the opportunity to voluntarily execute the judgment in part or in full throughout the entire period of enforcement; the creditor may terminate the enforcement proceedings by filing an application for return of the writ of execution or refuse to enforce the judgment; the parties to the enforcement proceedings may enter into an amicable agreement during the enforcement process.

Attention is drawn to the conflict which arises in enforcement proceedings between the discretionary nature and the general binding nature of a court decision as its principles. The author concludes that the principle of discretion prevails in resolving this conflict.

Based on the results of the study, the author formulates the concept of the principle of discretion in enforcement proceedings.

Key words: discretion, principle, enforcement proceedings, creditor, debtor, executor, settlement agreement, opening of enforcement proceedings, voluntary execution, binding nature of a court decision.

Одним з принципів виконавчого провадження п. 4 ч. 2 ст. 2 Закону України «Про виконавче провадження» та п. 6 ч. 1 ст. 4 Закону «Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів» визначають принцип (засаду) диспозитивності виконавчого провадження. Цей принцип є міжгалузевим принципом процесуального права [1]. Він характерним є, насамперед, для цивільного та господарського судочинства, у яких знаходить свій найбільший прояв. Звичайно, що цим принципом повинна характеризуватися й стадія примусового виконання рішень, прийнятих у цих видах судочинства, як завершальна стадія захисту права.

Принцип диспозитивності у науці процесуального права визначається по-різному. Зустрічаємо твердження, що принцип диспозитивності процесуального права – це основна ідея, що виражає свободу учасників процесу, які мають у справі матеріально-правовий та процесуальний інтерес, здійснювати свої матеріальні права для захисту суб'єктивних прав і охоронюваних законом інтересів засобами, встановленими процесуальним законодавством [2, с. 309–310]. Або ж цей принцип розуміється як право вільно здійснювати свої процесуальні права, розпоряджатися своїми процесуальними правами на власний розсуд або відмовитися від їх здійснення на будь-якій стадії процесу [3, с. 57].

Такого роду визначення хоча й дають уявлення про принцип диспозитивності, однак не містять чіткості у розумінні тих прав, вільне здійснення яких і складає суть принципу диспозитивності. Через це у науці виконавчого провадження висловлюються думки, які на наш погляд, не зовсім правильно відображають особливості принципу диспозитивності.

Не дивлячись на те, що кожне право учасника виконавчого провадження характеризуються диспозитивністю (що є характерним для будь-якого суб'єктивного права загалом), вважаємо, що не всі і не кожне право сторін варто розглядати як диспозитивне. Так, наприклад, О. В. Шутенко вважає проявом принципу диспозитивності у виконавчому провадженні також здійснення сторонами таких своїх прав, як права ознайомлюватися з матеріалами виконавчого провадження, робити з них виписки, знімати копії, заявляти відводи, доступу до автоматизованої системи виконавчого провадження, надавати додаткові матеріали, заявляти клопотання, брати участь у вчиненні виконавчих дій, надавати усні та письмові пояснення, заперечувати проти клопотань інших учасників виконавчого провадження та користуватися іншими правами, наданими законом [4, с. 88]. Такий підхід до сутності цього принципу вважаємо помилковим. У теорії проце-

суального права є загальновідомим та поширеним поділ усіх прав учасників процесу на змагальні та диспозитивні. Причому ті права, які пов'язані із доказуванням у процесі, є змагальними. І лише ті права, які характеризують виникнення, розвиток та припинення процесу, розглядаються як диспозитивні. Немає жодних наукових перешкод для того, щоб не застосовувати такий підхід і у виконавчому провадженні. Причому та обставина, що у виконавчому провадженні досить дискусійним виглядає існування принципу змагальності, нічого важливого у цьому аспекті не змінює. Ті права, які перерахувала О. В. Шутенко, є радше проявом бодай якоїсь змагальності чи встановлення істини у виконавчому провадженні, а не проявом диспозитивності.

С. В. Щербак закликає визнати, що законодавче врегулювання диспозитивності як засади (принципу) виконавчого процесу є передчасним, оскільки в процесі виконання є певні ознаки диспозитивності, однак вони не досягають рівня принципу [5, с. 50]. На її думку, у виконавчому процесі вже не йдеться про широкі можливості вільного вибору сторонами варіантів своєї поведінки, саме ж коло розпорядчих прав сторін виконавчого процесу зводиться до мінімуму: їх можна визначити як право стягувача на відмову від стягнення та право сторін (стягувача та боржника) на укладення мирової угоди в процесі виконання, реалізація яких спрямована на закінчення виконавчого провадження [5, с. 49].

На наш погляд, з таким твердженням погодитися не можна. Зазначений підхід до розуміння принципу диспозитивності у виконавчому провадженні виглядає дещо спрощеним, не повним. Не дивлячись на певну обмеженість диспозитивності у виконавчому провадженні у порівнянні з судочинством, ця диспозитивність є важливою основою виконавчого провадження, яка характеризує усе виконавче провадження – від його зародження і до його припинення. Якщо диспозитивність є важливою засадою цивільного права та цивільного судочинства, її заперечення або нівелювання на стадії примусового виконання рішення нівелює усе значення диспозитивності цивільних прав. Цю засаду виконавчого провадження варто виділяти навіть тоді, коли її існування виглядає неочевидним. Усе зазначене свідчить про існування принципу диспозитивності у виконавчому провадженні та необхідність подальшого розвитку законодавства про виконавче провадження на засадах диспозитивності, а прояви його у виконавчому провадженні не варто обмежувати лише тими випадками, які зазначаються С. В. Щербак.

Вважаємо, що принцип диспозитивності виконавчого провадження знаходить свій прояв у низці положень законодавства про виконавче провадження. Він характеризує виникнення, розвиток та припинення виконавчого провадження – а саме те, що усе це залежить від волі сторін виконавчого провадження, а не є виключно волею державного чи приватного виконавця. Спробуємо охарактеризувати особливості цього принципу. Вважаємо, що основними проявами диспозитивності у виконавчому провадженні є такі положення:

1) Виникнення виконавчого провадження залежить від волі стягувача:

1.1) Ініціатива у відкритті виконавчого провадження належить стягувачу. Саме від волевиявлення стягувача залежить те, чи буде здійснюватися виконавче провадження. Без заяви стягувача, а тим паче, за власною ініціативою, виконавець не вправі відкривати виконавче провадження та здійснювати заходи примусового виконання рішень. Ця особливість принципу диспозитивності визначається ч. 1 ст. 26 Закону «Про виконавче провадження», відповідно до якої виконавець розпочинає примусове виконання рішення на підставі виконавчого документа, зазначеного у статті 3 цього Закону: 1) за заявою стягувача про примусове виконання рішення; 2) за заявою про-

курора у разі представництва інтересів громадянина або держави в суді.

С. Я. Фурса та С. В. Щербак вважають, що звернення стягувача до виконавчого провадження вважати диспозитивним важко, оскільки він змушений до цього порушенням правом боржника, який не хоче відновити його право або припинити правопорушення [6, с. 29–30]. З таким твердженням, на наш погляд, погодитися варто лише частково.

Вважаємо, що для характеристики того чи іншого права як диспозитивного, а тому і наявності прояву у тому чи іншому випадку принципу диспозитивності, не має значення те, під впливом яких обставин це право реалізується особою. Будь-яке право особи є наслідком реалізації наявних у особи інтересів, зокрема, й пов'язаних з порушенням її прав іншими особами. В таких випадках і звернення до суду з відповідним позовом також викликане тим, що інша особа як сторона у правовідношенні є порушником прав цієї особи, через що вона і змушена звертатися за захистом свого права. Однак, загальновідомо є те, що чи не найкласичнішим проявом принципу диспозитивності є право особи на звернення до суду за захистом свого порушеного права чи інтересу, яке вона реалізує за власним бажанням – ніхто не може змусити її звернутися до суду або розглядати її позов всупереч волі особи. Через це не варто безумовно погоджуватися з тим, що звернення стягувача до виконавчого провадження важко вважати диспозитивним. Воно є диспозитивним, хоча й викликане невиконанням рішення боржником добровільно.

1.2) стягувач вправі самостійно обирати орган державної виконавчої служби чи приватного виконавця, до якого пред'являти виконавчий документ (крім тих випадків, коли рішення суду може бути виконане тільки органом ДВС). Зазначена особливість принципу диспозитивності визначена насамперед, ч. 1 ст. 5 Закону «Про виконавче провадження», відповідно до якої примусове виконання рішень покладається на органи державної виконавчої служби (державних виконавців) та у передбачених цим Законом випадках на приватних виконавців. Однак, варто враховувати, що право стягувача звернутися до приватного виконавця на сьогодні є значно обмеженим через те, що законодавство обмежує коло тих рішень, які вправі примусово виконувати приватні виконавці.

Засада диспозитивності не повинна бути ілюзорною через те, що реалізувавши наявне у нього диспозитивне право на вибір органу примусового виконання, стягувач надалі зіткнеться з тим, що це право буде знівельоване наявними публічними повноваженнями відповідних органів чи посадових осіб на передачу виконавчого провадження від одного органу до іншого. Власне це підтверджується і законодавством. Частина 5 ст. 5 Закону «Про виконавче провадження» визначає, що саме за заявою стягувача виконавчий документ може бути передано від одного приватного виконавця іншому або відповідному органу державної виконавчої служби, або від органу державної виконавчої служби – приватному виконавцю. Про передачу (прийняття до виконання) виконавчого документа виконавець вносить постанову.

Як вбачається з аналізу наукової думки, одним з найбільш дискусійних питань сучасної практики виконавчого провадження є також питання про те, чи обов'язковим є об'єднання виконавчих проваджень, відкритих за виконавчими документами майнового характеру стосовно одного боржника, у зведене виконавче провадження [7, с. 74]. Вирішення цього питання виглядає у практиці дискусійним, а всі вони зачіпають принцип диспозитивності. Аналізуючи відповідну проблематику, Верховний Суд зробив висновок про те, що застосування правила щодо передавання виконавчого провадження від одного державного виконавця до іншого і навпаки призведе до порушення основоположного принципу диспозитивності, порушення права стягувача на вибір виконавця, передбаченого законом [8, с. 74].

Вважаємо, що в питаннях об'єднання виконавчих проваджень, передання цих проваджень від одного органу до іншого, зазвичай досить складно врахувати інтереси кожного стягувача. Однак, не дивлячись на це, основою вирішення усіх цих питань повинен бути принцип диспозитивності. Винятки з цього принципу, які очевидно можуть бути використані у випадку врегулювання відповідних питань, повинні бути обґрунтованими та викликаними виключно очевидною необхідністю врегулювання відповідних правовідносин саме з метою ефективного виконання судових рішень.

1.3) стягувач вправі самостійно обирати місце відкриття виконавчого провадження. Частина 1, 2 ст. 24 Закону «Про виконавче провадження» передбачають, що виконавчі дії провадяться державним виконавцем за місцем проживання, перебування, роботи боржника або за місцезнаходженням його майна. Право вибору місця відкриття виконавчого провадження між кількома органами державної виконавчої служби, що можуть вчиняти виконавчі дії щодо виконання рішення на території, на яку поширюються їхні функції, належить стягувачу. Приватний виконавець приймає до виконання виконавчі документи за місцем проживання, перебування боржника – фізичної особи, за місцезнаходженням боржника – юридичної особи або за місцезнаходженням майна боржника.

В той же час варто врахувати, що стягувач хоча й має право вибору місця відкриття виконавчого провадження, він не вправі зловживати цим правом. Так, продовж останніх років набула значного поширення практика фактичного обходу стягувачами визначеного законом місця примусового виконання рішення шляхом пред'явлення виконавчого документа до виконання за місцезнаходженням банку, у якому відкриті рахунки боржника. Цілком обґрунтовано така практика була значно обмежена шляхом внесення Міністерством юстиції України відповідних змін до Інструкції з організації примусового виконання рішень від 02.04.2012 № 512/5 [9].

2) Розвиток виконавчого провадження залежить від волі стягувача як основного учасника виконавчого провадження.

2.1) диспозитивне право стягувача на визначення можливих заходів примусового виконання рішення. Якщо на зазначених вище проявах принципу диспозитивності у виконавчому провадженні з тими чи іншими їх особливостями вже зверталася увага у науці, то ця його особливість принципу диспозитивності фактично залишилася поза межами дослідження. Вважаємо, що окреслення принципу диспозитивності без неї буде неповним.

Зазвичай заходи примусового виконання рішення визначені ст. 10 Закону «Про виконавче провадження» та їх використання при виконанні тих чи інших рішень визначається законом. Однак, у окремих випадках, особливо там, де виконання рішення ускладнено з тих чи інших причин, перехід виконавця від одного заходу примусового виконання рішення до іншого, менш прийнятного для стягувача, обумовлюється наявністю у нього права на ініціювання інших можливих заходів примусового виконання рішення. Задля цього стягувач повинен висловити своє волевиявлення, виражене у формі заяви. Відповідне ж право слід розглядати як диспозитивне.

Так, наприклад, ст. 68 Закону «Про виконавче провадження», яка має назву «Умови звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника» визначає, що за загальним правилом стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника звертається у разі відсутності в боржника коштів/електронних грошей, що знаходяться на рахунках у банках чи інших фінансових установах, небанківських надавачах платіжних послуг, електронних гаманців в емітентах електронних грошей, відсутності чи недостатності майна боржника для покриття в повному обсязі належних

до стягнення сум, а також у разі виконання рішень про стягнення періодичних платежів. За іншими виконавчими документами виконавець має право звернути стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника без застосування заходів примусового звернення стягнення на майно боржника виключно за письмовою заявою стягувача (виділено нами – Ш. Є.) або за ж виконавчими документами, сума стягнення за якими не перевищує п'яти мінімальних розмірів заробітної плати.

Такий підхід слід розглядати як обґрунтований, оскільки звернення стягнення на заробітну плату характеризується надзвичайними гарантіями, притаманними заробітній платі як формі доходу боржника, а через це відповідний захід примусового виконання рішення зазвичай характеризується й більшою тривалістю застосування його у часі.

3) Припинення виконавчого провадження залежить від волі стягувача та боржника, як основних учасників виконавчого провадження.

3.1) боржник впродовж усього часу примусового виконання рішення не позбавлений можливості виконати рішення добровільно частково або повністю. Навіть після відкриття виконавчого провадження боржник може виконати рішення добровільно. Звичайно, що у такому випадку та обставина, що виконавче провадження вже відкрито, відіграє правове значення – боржник, насамперед, зобов'язується вже не лише виконати рішення, а й понести певні витрати виконавчого провадження. Це виглядає справедливим з огляду на те, що саме відкриття виконавчого провадження вже є наслідком дій державних чи приватних виконавців, які несуть певні економічні витрати у зв'язку з цим. І ці витрати вже необхідно комусь компенсувати. Їх компенсатором може бути тільки боржник. Фактичне виконання в повному обсязі рішення згідно з виконавчим документом тягне закінчення виконавчого провадження на підставі п. 9 ч. 1 ст. 39 Закону «Про виконавче провадження».

О. В. Шутенко пропонує ввести обов'язкову стадію добровільного виконання, що б сприяло посиленню позицій диспозитивності у виконавчому провадженні в душі дотримання прав людини. Дана стадія, на її думку, повинна бути наступною після стадії відкриття виконавчого провадження і включати в себе повідомлення боржника про відкриття провадження щодо нього та надання йому строку для добровільного виконання [4, с. 89]. Така думка виглядає, на наш погляд, не зовсім необґрунтованою.

Варто згадати, що така пропозиція є поверненням до тієї моделі примусового виконання, яка існувала до набрання чинності діючим Законом «Про виконавче провадження». Ч. 2 ст. 25 Закону «Про виконавче провадження» від 21.04.1999 № 606-XIV передбачала, що державний виконавець протягом трьох робочих днів з дня надходження до нього виконавчого документа вносив постанову про відкриття виконавчого провадження. У постанові державний виконавець вказував про необхідність боржнику самостійно виконати рішення у строк до семи днів з моменту винесення постанови (у разі виконання рішення про примусове виселення боржника – у строк до п'ятнадцяти днів) та зазначав, що у разі ненадання боржником документального підтвердження виконання рішення буде розпочате примусове виконання цього рішення із стягненням з боржника виконавчого збору і витрат, пов'язаних з організацією та проведенням виконавчих дій, передбачених цим Законом.

Однак, внаслідок неефективності цієї норми та фактичного використання її недобросовісними боржниками, строк на самостійне виконання рішення перетворювався фактично на додатковий строк на ухилення боржника від виконання рішення суду. Тут слід врахувати, що нічого не перешкоджає боржнику виконати рішення суду і до процедури відкриття виконавчого провадження без поне-

сення ним будь-яких витрат виконавчого провадження, а тому запровадження ще якогось додаткового строку на добровільне виконання рішення виглядає необґрунтованим. Вважаємо думки щодо повернення до добровільного виконання рішення як стадії виконавчого провадження неприйнятним та спрямованим на фактичне створення додаткових перешкод стягувачу та виконавцю у більш ефективному виконанні рішень.

3.2) *Стягувач може припинити виконавче провадження шляхом подання заяви про повернення йому виконавчого документа або ж відмовитися від примусового виконання рішення.* Процесуальні наслідки реалізації цих прав будуть різними. Заява стягувача про повернення йому виконавчого документа зберігає стягувачу право в майбутньому повторно пред'явити виконавчий документ до виконання (п. 1 ч. 1, ч. 5 ст. 37 Закону «Про виконавче провадження»), натомість визнання судом відмови стягувача від примусового виконання судового рішення позбавляє його можливості в майбутньому пред'явити виконавчий документ до виконання (п. 1 ч. 1 ст. 39, ч. 1 ст. 40 Закону «Про виконавче провадження»).

3.3. *Сторони виконавчого провадження вправі упродовж процесу примусового виконання рішення укласти мирову угоду (ч. 2 ст. 19 Закону «Про виконавче провадження»).* Таке укладення мирової угоди, яка затверджена судом, є підставою для закінчення виконавчого провадження (п. 2 ч. 1 ст. 39 Закону «Про виконавче провадження»).

Варто погодитися з Д. М. Сібільовим, що мирові угоди у виконавчому провадженні є ефективним механізмом закінчення виконавчих процедур шляхом досягнення згоди між стягувачем та боржником, альтернативою імперативному державному примусу, перевагою диспозитивних начал виконавчого провадження над його публічно-правовими механізмами [10, с. 193]. Укладаючи мирову угоду у виконавчому провадженні стягувач та боржник своїми діями спрямовують розвиток правовідносин з примусового виконання у нове русло.

Мирова угода у виконавчому провадженні укладається з метою врегулювати наявний спір між сторонами вже на завершальній стадії захисту порушеного права на засадах взаємних поступок. Поступки стягувача полягають у тому, що не дивлячись на начебто підтвердження свого права судом, яке стало безспірним, реального захисту цього права стягувач ще не отримав. Майбутнє отримання присудженого залежить, зокрема, і від поведінки боржника, який може ухилитися від його виконання, не дивлячись на застосування до нього державного примусу. Тому стягувачу варто сприяти створенню інтересу у боржника виконати рішення. Натомість інтерес боржника в укладенні мирової угоди може бути способом зменшення його заборгованості чи заміною можливого способу виконання рішення, визначених судом, на більш прийнятні для боржника тощо.

При окресленні диспозитивних характеристик мирової угоди у виконавчому провадженні слід вбачати відмінності цих характеристик від тих ознак, які характеризують мирову угоду і як матеріально-правовий договір. Тому, при визначенні прав та обов'язків сторін у мировій угоді варто враховувати також й те, що ухвала суду про затвердження мирової угоди відповідно до ст. 208 ЦПК України є виконавчим документом. Через це вона повинна бути чіткою, зрозумілою у аспекті подальшого її примусового виконання у разі невиконання її добровільно боржником, за змістом вона відповідати вимогам закону до виконавчих документів. Слід погодитися з М. О. Ткаченко, що не варто бачити у мировій угоді суто матеріально-правовий зміст. У такому разі сторони можуть закласти добровільний характер виконання і не передбачати умови забезпечення виконання угоди, а також примусовий механізм її виконання. У зв'язку з цим такі угоди важко буде виконувати в примусовому порядку [11, с. 207].

Слід враховувати також й те, що на відміну від мирової угоди, яка укладається ще при розгляді справи у суді, мирова угода у виконавчому провадженні укладається вже за наявності загальнообов'язкового для боржника судового рішення. Однак, за наслідками укладення та затвердження мирової угоди загальнообов'язковість судового рішення втрачає свою силу. І це є чи не найбільш яскравим проявом принципу диспозитивності – спільне волевиявлення сторін виконавчого провадження є настільки потужним, що дає змогу пересилити загальнообов'язковість судового рішення як ще однієї засади виконавчого провадження.

Така колізія між диспозитивністю та загальнообов'язковістю судового рішення при укладенні мирової угоди є проявом і більш широкого колізійного питання про співвідношення цих принципів у виконавчому провадженні. Начебто очевидним є те, що принцип обов'язковості виконання рішення суду вимагає від боржника безумовно виконати рішення, яке набрало законної сили. Натомість, наприклад, принцип диспозитивності пов'язує примусове його виконання виключно з проявом стягувачем своєї волі та пред'явлення його до виконання, або ж укладення сторонами мирової угоди тощо. За таких умов очевидним для нас є верховенство принципу диспозитивності у вирішенні цієї колізії.

З урахування наведеного, вважаємо, що *принцип диспозитивності у виконавчому провадженні – це визначена законодавством про виконавче провадження основна засада виконавчого провадження, згідно з якою сторони виконавчого провадження вільно, на власній розсуд, здійснюють процесуальні права, спрямовані на виникнення, розвиток або припинення виконавчого провадження в межах, дозволених законом і в установленому законодавством про виконавче провадження порядку.*

ЛІТЕРАТУРА

- Гентош Р. Є. Диспозитивність – міжгалузевий принцип процесуального права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету* : серія: Право. 2018. Т. 1. Вип. 52. С. 13–16.
- Некlesa Ю. В. Принцип диспозитивності цивільного процесуального права: проблеми дефініції. *Форум права*. 2010. № 3. С. 305–311.
- Котуха О. С., Гентош Р. Є. Диспозитивність – принцип захисту суб'єктивних прав. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Юридичні науки*. 2018. Вип. 7. С. 52–60.
- Шутенко О. В. Проблеми диспозитивності у виконавчому провадженні. *Інститут приватних виконавців: актуальні проблеми практики* : матеріали круглого столу, присвяченого сучасним питанням діяльності приватних виконавців в Україні (м. Харків, 15 червня 2021 р.) / за заг. ред. проф. К. В. Гусарова. Харків : ТОВ «Оберіг», 2021. 94 с. С. 87–89.
- Щербак С. В. Реалізація диспозитивних засад у виконавчому процесі. *Цивілістична процесуальна думка*. 2017. № 3. С. 49–51.
- Фурса С. Я., Щербак С. В. Виконавче провадження в Україні. К.: Атіка, 2002. 480 с.
- Снідевич О. С. Правове регулювання зведеного виконавчого провадження у законодавстві України про виконавче провадження. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2019. № 2. Ч. 2. С. 77–80.
- Постанова Верховного Суду від 30 липня 2021 року у справі № 2-179/11. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98671937>
- Наказ Міністерства юстиції України від 09.12.2019 № 3940/5 «Про внесення зміни до Інструкції з організації примусового виконання рішень». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1229-19#n6>
- Сібільов Д. М. Мирова угода у виконавчому провадженні. Процесуальні аспекти виконання судових рішень. *Право і безпека*. 2012. № 2 (44). С. 191–194.
- Ткаченко М. О. Мирова угода і примірні процедури в цивілістичному процесі. дис... доктор. філос. у галузі 081 «Право». К., 2020. 248 с.